

LIETUVOS RESPUBLIKOS NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS ĮSTATYMAS

2013 m. gruodžio 19 d. Nr. XII-717
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

1. Šio įstatymo tikslas – kurti palankią aplinką nevyriausybinėms organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų, kaip svarbaus pilietinės visuomenės elemento, veiklos ir plėtros sąlygas.

2. Šis įstatymas nustato nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos formavimo ir įgyvendinimo principus, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis ir kitas nevyriausybinių organizacijų veiklos sąlygas, skatinančias jų plėtrą.

3. Šis įstatymas nereglementuoja nevyriausybinių organizacijų steigimo, valdymo, reorganizavimo, pertvarkymo ir likvidavimo.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Nevyriausybinių organizacija** – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Valstybė ar savivaldybė, juridinis asmuo, kurio visuotiniame dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 1/3 balsų, negali turėti daugiau kaip 1/3 balsų nevyriausybinių organizacijos visuotiniame dalyvių susirinkime. Prie nevyriausybinių organizacijų nepriskiriamos:

- 1) politinės partijos;
- 2) profesinės sąjungos bei darbdavių organizacijos ir jų susivienijimai;

3) įstatymų nustatyta tvarka steigiamos organizacijos, kuriose narystė yra privaloma tam tikros profesijos atstovams;

4) susivienijimai, kurių daugiau kaip 1/3 dalyvių yra privatūs juridiniai asmenys;

5) sodininkų bendrijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos ir kitokios bendro nekilnojamojo turto valdymo tikslu įsteigtos bendrijos;

6) šeimos.

2. Grupinės naudos nevyriausybinė organizacija – nevyriausybinė organizacija, kurios veikla teikia naudą tik jos dalyviams.

3. Viešosios naudos nevyriausybinė organizacija – nevyriausybinė organizacija, kurios veikla teikia naudą ne tik jos dalyviams, bet ir visuomenei.

4. Nevyriausybinių organizacijų taryba – visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija, kuri sudaroma lygiateisės partnerystės pagrindu iš valstybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų deleguotų atstovų.

5. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba – visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija, kuri sudaroma iš savivaldybės institucijų ir įstaigų bei nevyriausybinių organizacijų deleguotų atstovų laikantis pariteto principo.

6. Nevyriausybinių organizacijų plėtros politika – kryptinga veikla, kuri apibrėžia nevyriausybinių organizacijų veikimo sąlygas, skatina šių organizacijų plėtrą šalyje bei užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimą su nevyriausybėmis organizacijomis stiprinant pilietinę visuomenę.

7. Nacionalinė skėtinė nevyriausybinė organizacija – nevyriausybinė organizacija, įsteigta pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, vienijanti vienoje ar keliose atskirose viešosios politikos srityse veikiančias nevyriausybines organizacijas, siekiančias bendrų tikslų.

3 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos nustatymo, formavimo, įgyvendinimo ir valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimo su nevyriausybėmis organizacijomis principai

Pagrindiniai nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos nustatymo, formavimo, įgyvendinimo ir valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimo su nevyriausybėmis organizacijomis principai yra šie:

1) pariteto – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei nevyriausybinės organizacijos yra atstovaujamos po lygiai;

2) subsidiarumo – sprendimai, susiję su nevyriausybinėmis organizacijomis ir jų veikla, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriuo yra veiksmingiausi;

3) tarpžinybinio koordinavimo – sprendamos su nevyriausybinių organizacijų plėtros politika susijusius klausimus, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bendrauja ir bendradarbiauja tarpusavyje;

4) dalyvavimo – klausimai, susiję su nevyriausybinėmis organizacijomis ar jų veikla, sprendžiami iš anksto derinant su nevyriausybinėmis organizacijomis ir dalyvaujant jų atstovams;

5) informavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei nevyriausybinės organizacijos informacija aktualiais klausimais, susijusia su nevyriausybinėmis organizacijomis ar jų veikla, keičiasi tarpusavyje ir teikia ją visuomenei priimtina ir prieinama forma;

6) savanoriškumo – asmuo nevyriausybinių organizacijų veikloje dalyvauja savo noru, niekieno neverčiamas;

7) lygybės – nevyriausybinės organizacijos pagal savo kompetenciją turi lygias galimybes dalyvauti priimant sprendimus ir įgyvendinant valstybės programas ar priemones.

ANTRASIS SKIRSNIS

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS POLITIKA

4 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos ir įstaigos

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos prioritetus, tikslus, uždavinius ir numatomus pasiekti rezultatus nustato Nacionalinėje pažangos strategijoje.

2. Nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos formavimą organizuoja, koordinuoja ir ją įgyvendina Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

3. Kitos valstybės institucijos ir įstaigos nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką įgyvendina pagal savo kompetenciją.

4. Savivaldybių institucijos ir įstaigos formuoja ir įgyvendina savivaldybių nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką.

5. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, įgyvendindama nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką:

1) teisės aktų nustatyta tvarka atlieka rengiamų ir priimtų teisės aktų, reglamentuojančių nevyriausybinių organizacijų klausimus, analizę ir teikia su tuo susijusius pasiūlymus;

2) savo iniciatyva arba bendradarbiaudama su kitomis valstybės institucijomis rengia Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką, projektus ir teisės aktų nustatyta tvarka teikia juos priimti įgaliojams subjektams;

3) rengia ir įgyvendina nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos įgyvendinimo programas ir priemones;

4) koordinuoja valstybės ir savivaldybių institucijų veiklą nevyriausybinių organizacijų klausimais;

5) renka ir teikia nevyriausybinėms organizacijoms informaciją apie valstybės institucijų teikiamą finansavimą ar paramą nevyriausybinėms organizacijoms, apie nevyriausybinėms organizacijoms skirtus finansavimo konkursus ir jų rezultatus;

6) teikia siūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl finansinės paramos nevyriausybinėms organizacijoms;

7) analizuoja nevyriausybinių organizacijų būklę Lietuvoje, inicijuoja su nevyriausybinėmis organizacijomis ir jų veikla susijusius tyrimus;

8) atlieka kitas įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

6. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir kitos nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką įgyvendinančios valstybės institucijos su Nevyriausybinių organizacijų taryba turi konsultuotis dėl:

1) rengiamų teisės aktų projektų, susijusių su nevyriausybinių organizacijų klausimais;

2) planuojamų finansavimo programų, pagal kurias finansuojami nevyriausybinių organizacijų projektai.

5 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis

1. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis įgyvendinamas:

1) teikiant informaciją apie valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų planuojamas veiklos ir bendradarbiavimo kryptis, siekiant jas derinti su konkrečioje srityje dirbančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis;

2) konsultuojantis su nevyriausybinėmis organizacijomis ir prireikus kuriant bendras darbo grupes konkrečioms klausimams spręsti;

3) finansuojant nevyriausybinių organizacijų programas, projektus ir iniciatyvas.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, gavusios nevyriausybines organizacijos prašymą raštu derinti rengiamus teisės aktų projektus, privalo konsultotis su prašymą pateikusia organizacija Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų ir savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos

1. Nevyriausybinių organizacijų taryba yra patariamoji institucija, užtikrinanti nevyriausybinių organizacijų dalyvavimą nustatant, formuojant ir įgyvendinant nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką.

2. Nevyriausybinių organizacijų taryba:

1) teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, formuojančioms ir įgyvendinančioms nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką, dėl nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos ir jos įgyvendinimo prioritetų;

2) teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl nevyriausybinių organizacijų programų ir priemonių finansavimo prioritetų;

3) kas dveji metai viešai skelbia nevyriausybinių organizacijų būklės Lietuvos Respublikoje ataskaitą;

4) atlieka kitas Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatuose numatytas funkcijas.

3. Nevyriausybinių organizacijų tarybos darbas organizuojamas vadovaujantis šios tarybos nuostatais. Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

4. Savivaldybės tarybos sprendimu sudaroma savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba, skirta teikti pasiūlymus savivaldybės institucijoms dėl savivaldybės

teritorijoje veikiančių nevyriausybinių organizacijų veiklos skatinimo ir atlikti kitas savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatuose numatytas funkcijas.

5. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba sudaroma laikantis šio principo: ne daugiau kaip 1/2 šios tarybos narių – savivaldybės institucijų ir įstaigų atstovai ir ne mažiau kaip 1/2 tarybos narių – nevyriausybinių organizacijų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, atstovai. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos narių kadencijos trukmė yra dveji metai. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos sudėtį ir nuostatus tvirtina savivaldybės taryba.

6. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos darbą techniškai aptarnauja savivaldybės administracija.

7 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų tarybos sudarymas ir veikla

1. Iš valstybės institucijų ir įstaigų, nacionalinių skėtinių nevyriausybinių organizacijų ir Lietuvos savivaldybių asociacijos pasiūlytų atstovų sudaroma visuomeniniais pagrindais veikianti Nevyriausybinių organizacijų taryba.

2. Nevyriausybinių organizacijų tarybą sudaro dvidešimt narių: devyni valstybės institucijų ir įstaigų atstovai, vienas Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovas ir dešimt nevyriausybinių organizacijų atstovų. Nevyriausybinių organizacijų atstovus pasiūlo nacionalinių skėtinių nevyriausybinių organizacijų asociacijos bendru sutarimu. Nacionalinių skėtinių nevyriausybinių organizacijų asociacijos bendru sutarimu į Nevyriausybinių organizacijų tarybą deleguoja ne daugiau kaip aštuonis nevyriausybines organizacijas vienijančių asociacijų atstovus ir ne mažiau kaip du kitų nevyriausybinių organizacijų atstovus.

3. Nevyriausybinių organizacijų taryba, atlikdama jai pavestas funkcijas, turi teisę:

1) dalyvauti rengiant teisės aktų, susijusių su nevyriausybinių organizacijų plėtros politika, projektus;

2) Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gauti iš ministerijų, Vyriausybės įstaigų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų organizacijų informaciją ir dokumentus, kurių reikia Nevyriausybinių organizacijų tarybos uždaviniams ir funkcijoms atlikti;

3) kviesti į savo posėdžius ministerijų, Vyriausybės įstaigų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų organizacijų atstovus ir kitus asmenis spręsti

klausimų, susijusių su Nevyriausybinė organizacijų tarybos uždavinių ir funkcijų atlikimu;

4) sudaryti darbo ar ekspertų grupes nevyriausybinė organizacijų plėtros politikos klausimams svarstyti;

5) naudotis kituose teisės aktuose nustatytais teisėmis.

4. Nevyriausybinė organizacijų tarybos sudėtį tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė socialinės apsaugos ir darbo ministro teikimu. Tarybos nario kadencijos trukmė – dveji metai. Nevyriausybines organizacijos atšauktas jos atstovas Nevyriausybinė organizacijų taryboje netenka šios tarybos nario statuso ir teisių.

5. Nevyriausybinė organizacijų tarybos pirmininką ir pirmininko pavaduotoją iš Tarybos narių renka Taryba. Tarybos pirmininku išrinkus valstybės institucijos ar įstaigos atstovą, pirmininko pavaduotoju turi būti renkamas nevyriausybinė organizacijų atstovas. Tarybos pirmininku išrinkus nevyriausybinė organizacijų atstovą, pirmininko pavaduotoju renkamas valstybės institucijos ar įstaigos atstovas.

6. Nevyriausybinė organizacijų tarybos darbą techniškai aptarnauja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

TREČIASIS SKIRSNIS

GRUPINĖS IR VIEŠOSIOS NAUDOS NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS

8 straipsnis. Nevyriausybinė organizacijų skirstymas į grupinės ir viešosios naudos nevyriausybines organizacijas

1. Nevyriausybines organizacijos gali būti skirstomos į grupinės ir viešosios naudos siekiant atsižvelgti į organizacijos teikiamą naudą visuomenei skirstant valstybės ir savivaldybių lėšas, skirtas nevyriausybinė organizacijų veiklai finansuoti.

2. Skirstydamas nevyriausybines organizacijas į grupinės ir viešosios naudos nevyriausybines organizacijas, asignavimų valdytojas atsižvelgia į:

- 1) organizacijos veiklos pobūdį;
- 2) dalyvių, kuriems skirta organizacijos veikla;
- 3) konkrečią siūlomą finansuoti organizacijos iniciatyvą ar projektą;
- 4) kitus asignavimų valdytojo nustatytus kriterijus.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ DUOMENŲ IR DOKUMENTŲ
TVARKYMAS

9 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų duomenų ir dokumentų tvarkymas

1. Nevyriausybinių organizacijų duomenys ir dokumentai teisės aktų nustatyta tvarka tvarkomi Juridinių asmenų registre.
2. Įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais nevyriausybinių organizacijų duomenys ir dokumentai gali būti tvarkomi kitose valstybės informacinėse sistemose.

PENKTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10 straipsnis. Baigiamosios nuostatos

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2014 m. balandžio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ

DALIA GRYBAUSKAITĖ